

Kerstbelevissen

De kerstdagen. De een kijkt ernaar uit, de ander ziet er vooral tegen op. Hoe beleven verschillende mensen de kerstdagen? En wat valt er te beleven dit jaar? We zochten het voor u uit.

Als je wilt weten hoe *verschillende* mensen iets doen, is er in onze wijkgemeente maar één plek waar je dan moet zijn: Buurt-en-kerkhuis Shalom. We liepen een middag mee en vroegen een aantal bezoekers en vrijwilligers naar hun ervaringen met de kerstdagen. De eerste bezoeker die we spraken was de Italiaanse Carmello, met zijn tienerdochter. Hij vertelt kerst te vieren door samen met zijn kinderen en ex-vrouw te eten. Traditioneel Italiaans eten welteverstaan. 'En ik kook', voegt Carmello toe, 'als hun moeder kookt eten de kinderen het niet.' Dat samen eten belangrijk is, komt nog vaker naar voren. Zoals bij mevrouw N., die kerst samen met vriendinnen viert. Met eten. Indonesisch eten, want mevrouw N. komt uit Indonesië. Ze vindt het samen eten erg gezellig. Ook wisselen de vriendinnen cadeautjes uit. Daarvoor gebruiken ze een lootjessysteem, zodat ze elk jaar een andere vriendin een cadeau geven. Waar mevrouw N. speciaal de gezelligheid opzoekt, vertelt een echtpaar met een Surinaamse achtergrond dat voor hen de kerstdagen eigenlijk dagen als alle andere zijn. Ze koken zeker lekker eten, vers natuurlijk, maar dat doen ze op andere dagen eigenlijk ook. 'En als de kinderen toevallig langskomen eten ze gezellig mee', vertelt de man, 'maar we nodigen ze niet speciaal uit.' Ook een Marokkaanse mevrouw vertelt kerst niet te vieren. Zelf heeft ze er in ieder geval niets mee. Haar kinderen krijgen er op school wel wat van mee: daar trekken ze lootjes en geven ze cadeautjes aan klasgenoten.

Dat kerst niet alleen maar rozengeur en maneschijn is, bewijst meneer M. Op de vraag hoe hij kerst viert, antwoordt hij: 'Alleen. Ik ben jarig op Eerste Kerstdag, maar ik ben al jaren alleen. Mijn zoon is jong overleden. Met mijn schoondochter heb ik geen goede band, dus de kleinkinderen mag ik bijna niet zien. Soms ga ik bij het schoolhek staan, dan kan ik ze toch even spreken.' Ook dat kan de realiteit zijn, en dan maken de feestelijkheden rond de kerstdagen de eenzaamheid soms nóg voelbaarder.

Kumpulan

Vrijwilliger Ed vertelt hoe de kerstdagen er in zijn jeugd uitzagen: het gezin ging naar de kerk. Vader naar de katholieke kerk, moeder naar de protestantse. Ed ging zelf in eerste instantie met zijn vader mee, totdat hij een keer met zijn moeder in de protestantse kerk terecht kwam. Ed: 'In de katholieke kerk was het alleen de mis en stond je daarna weer buiten. Maar bij de protestantse kerk kreeg je na afloop koffie en een koekje. Veel gezelliger!' Tegenwoordig houdt de familie van Ed met kerst een 'kumpulan', een Indisch begrip voor een gezellige samenkomst, vaak met eten. In dit geval komen allerlei familieleden van Ed bij elkaar en eten ze samen Indische gerechten. Er wordt afgestemd wie voor de nasi, de bami, een groentegerecht etc. zorgt. Binnen het gezin worden er ook cadeautjes uitgewisseld.

Te zien en te doen

Voor wie nog inspiratie zoekt om de kersttijd door te komen, zochten we uit wat er in Den Haag zoal te zien en te doen is. Wat opvalt is dat er veel concerten zijn. Heel veel concerten. Een selectie: op donderdag 12 december is het Winterconcert van het Koninklijk Conservatorium (van 17.00 tot 18.00 uur in Amare); het Haags Kleinkoor houdt op zondag 15 december van 15.00 tot 17.00 uur een concert in de Lutherse Kerk; ook op zondag 15 december om 15.00 uur is de BethelMuziekMatinee met koor De Buren in Buurt-en-kerkhuis Bethel; en op zondag

22 december is er om 15.00 uur in de Bergkerk een kerstmatineeconcert met organist Warner Fokkens en koor Sing for Joy.

Wie liever op pad gaat voor een kerstmarkt kan in november zijn hart al ophalen. Op zaterdag 30 november zijn er maar liefst drie kerstmarkten: in de Duitse Evangelische Kerk (van 10.00 tot 16.00 uur), in de St John & St Philip Anglican Church (van 10.00 tot 16.30 uur) en in Amare een Afrikaanse kerstmarkt (van 12.00 tot 18.00 uur). Verder is er natuurlijk ook de beroemde Royal Christmas Fair op het Lange Voorhout (tussen 5 en 23 december). En in Bibliotheek Loosduinen is er op 18 december van 10.00 tot 13.00 uur een kerstmarkt, met vanaf 10.30 uur kerstfolkmuzeik.

Ook voor wie creatief aan de slag wil is er genoeg te beleven in de verschillende bibliotheken. De vestiging Benoordenhout houdt op donderdag 12 december van 10.00 tot 11.30 uur een workshop kerstkaarten maken met materiaaldruk. In de vestiging Segbroek kunt u op vrijdag 13 december terecht voor een schrijfworkshop over kersthema's (tussen 14.00 en 15.30 uur). Een dag later, op zaterdag 14 december, biedt Bibliotheek Moerwijk een workshop winter(kerst)landschap schilderen met acrylverf aan (ook tussen 14.00 en 15.30 uur). Ten slotte kunt u op maandag 23 december van 14.00 tot 16.00 uur nog net op tijd voor de kerstdagen een kerststukje maken in de vestiging Benoordenhout.

En nog meer

Heeft u tot op heden nog niets van uw gading gelezen? Wat dacht u dan van het beklimmen van de toren van de Grote of St. Jacobskerk voor een lichtjesavond met uitzicht over donker Den Haag? Dat kan op 6, 13 of 20 december vanaf 19.30 uur. Vanaf 9 december (tot 10 januari) is de tentoonstelling 'Geloven in Ontmoeting', met kerststallen van broeder Frans Wils van het Stadsklooster, neergestreken in het Atrium van het Stadhuis. Op donderdag 12 december kunt u van 20.00 tot 21.30 uur in de Kloosterkerk genieten van een lezing met als thema 'De geboorteverhalen van Jezus van Nazaret' door ds. C.A. ter Linden. Op zondag 15 december is er in het Atrium van het Stadhuis de traditionele Kerst-sing-along met pianist Gregor Bak en zangers Francis van Broekhuizen. Tussen 20.00 en 22.00 uur kunt u de sing-along volgen in het Stadhuis of via een livestream. Op zaterdag 21 december is er in Loosduinen (rond de Abdijkerk, de molen en het Loosduins Museum) het Dickensfestival, van 11.00 tot 17.00 uur. Vanaf 21 december (tot en met 5 januari) is er elke dag een ochtend- en middagshow van het Groot Kerstcircus op het Malieveld. Op de dag voor kerst, 24 december, van 10.00 tot 11.00 uur, kunt u in Bibliotheek Benoordenhout terecht voor een lezing met als thema 'Symboliek van Kerst in de Kunst'. En als laatste kunt u op Tweede Kerstdag nog naar de voorstelling 'Magische Kerst met de Notenkraker', van 14.15 tot 15.30 uur in de Kloosterkerk.

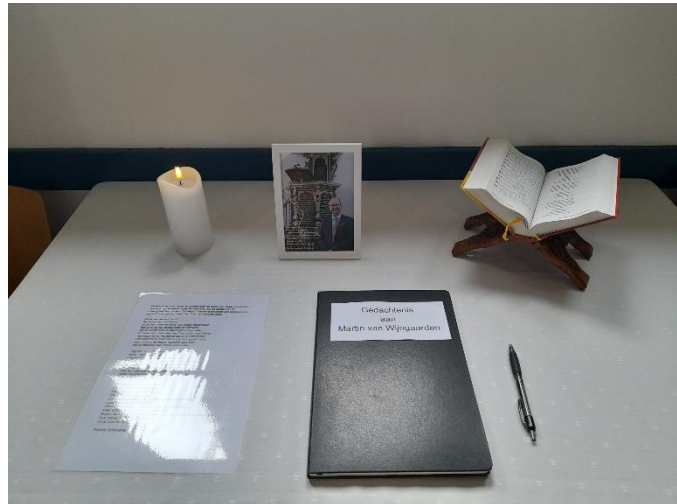
Genoeg te zien en doen dus! Misschien viert u kerst wel op de oude, vertrouwde manier, of misschien heeft dit artikel u geïnspireerd tot nieuwe belevenissen. Hoe dan ook: goede kerstdagen!

Jantine Wignand

In memoriam

Ds. dr. Martin L. van Wijngaarden **5 februari 1966 - 13 oktober 2024**

We zijn verbijsterd en geschokt door het plotselinge overlijden van onze predikant, betrokken lid van de kerkenraad en deelnemer aan de Haagse Gemeenschap van Kerken. We hebben Martin slechts een jaar in ons midden gehad. In deze te korte tijd liet hij een onuitwisbare indruk achter: een warme persoonlijkheid; creatief, energiek en muzikaal; een betrokken en wijs bestuurder. Martin liet meermalen weten dat hij de ontvangst en het verblijf in Den Haag ervoer als een warm bad. Ons medeleven gaat in het bijzonder uit naar zijn moeder, vrouw en zoon.

Martin van Wijngaarden groeide op in een kerkelijk meelevend gezin in Rotterdam en later Tiel. Zijn ouders waren van huis uit Nederlands-hervormd, maar raakten in de Betuwe actief betrokken bij de Lutherse Gemeente. In een interview in Samenklank verwoordde Martin die verhouding als volgt: 'Voor mij zijn calvinisme en lutheranisme nog altijd de twee pijlers onder hetzelfde geloof. Ik profileer me het liefst als protestant, ook al omdat de lutheranen in Nederland vanaf het begin een calvinistische inslag hadden. Gekscherend zeggen we weleens dat je lutheranen moet beschouwen als gereformeerd-light.' Martin studeerde in Utrecht kerken- en dogmengeschiedenis, om daarna aan het Evangelisch-Luthers Seminarium in Amsterdam de aanvullende tweejarige predikantenopleiding te volgen. In 1991 werd hij voorganger in Amsterdam, in een stadswijk waar hervormden, gereformeerden en lutheranen als eersten tot een fusie zouden besluiten. Precies tien jaar later volgde de overstap naar zijn geboortestad Rotterdam, waar de lutherse regiogemeente zijn tweede werkplek werd. In 2023 maakte hij de overstap naar de Protestantse Kerk Den Haag, als predikant van de Abdijkerk te Loosduinen.

Martin van Wijngaarden had naast een kerkelijke ook een academische loopbaan. Als kerkhistoricus heeft Martin zich vooral verdiept in religieus erfgoed. Zijn proefschrift (2016) handelt over luthers avondmaalgerei 'als identiteitsdrager van een godsdienstige minderheid'. In mei 2024 kwam zijn boek 'Nederlandse Lutheranen en hun omgang met de Augsburgse Confessie' uit. Deze studie schreef hij ter voorbereiding op de vijfhonderdste verjaardag van dit belijdenisgeschrift in 2030. Hij had plannen voor andere publicaties.

Martin van Wijngaarden hoopte samen met zijn collega's te werken aan nieuwe vormen van kerk-zijn, in het bijzonder voor jongvolwassenen. Twee andere passies waren liturgie en kerkmuziek. In het ene jaar dat hij bij ons was heeft Martin ons volop laten zien wat hij aan kwaliteiten in huis had, niet alleen rond liturgie en kerkmuziek maar ook rond het samen zoeken naar eigentijdse vormen van kerk-zijn, zijn aandacht voor pastoraat en zijn bestuurlijke wijsheid. Uit de grote verslagenheid na zijn overlijden blijkt ook hoe geliefd hij was in de gemeenschap rond de Abdijkerk en in de wijkgemeente Zuidwest, maar ook in de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Kerk Den Haag en in de Haagse Gemeenschap van Kerken. We hadden hem zo graag langer in ons midden gehad. Wat zullen we Martin missen.

De afscheidsdienst vond plaats op zaterdag 19 oktober in het gebouw dat Martin zo lief was geworden: de Abdijkerk in Loosduinen. Het werd een indrukwekkende en tegelijk ontroerende dienst. Ds. Trinette Verhoeven leidde de dienst. Martin had al in een eerder stadium de gewenste invulling van zijn afscheid uitvoerig beschreven. In de liederen die er zijn gezongen

en de gehouden toespraken herkenden we helder zijn geloofsbeleving en zijn inspirerende professionaliteit als predikant!

ds. Meindert Burema en David Renkema

Een belangrijke schriftelijke bron voor dit in memoriam is het interview met Martin van Wijngaarden dat Hans Willems voor Samenklank (jaargang 11, nr. 10) schreef.

Diaken zijn geeft energie

Als iemand na tien jaar afzwaait als diaken, ben je benieuwd waarom die stopt, waarom je zo lang diaken bent en hoe het verdergaat. Precies die vragen werden voorgelegd aan Nico Tetteroo, die na tien jaar stopt als diaken van de Abdijkerk. Sinds vorig jaar doet hij nieuw vrijwilligerswerk.

Hoe ben je diaken geworden?

‘In 2014 werd ik verliefd op de Abdijkerk. Zo’n prachtig gebouw! Ik was op zoek naar een andere vierplek en heb daar een aantal diensten bijgewoond. Al heel snel vroeg Jacob Korf mij of ik ambtsdrager wilde worden. Ik heb daarop ‘ja’ gezegd en ben diaken geworden.’

Dat is snel. Wat is je voorgeschiedenis?

‘Van huis uit ben ik katholiek, maar daar voelde ik mij allang niet meer thuis vanwege het van bovenaf gereguleerde systeem. Bij toeval kwam ik in 1976 in de Maranathakerk terecht, waar de preken van Wim van der Zee mij inspireerden en kwam zo in contact met de protestantse eredienst. Met mijn toenmalige vrouw ben ik enige tijd later gaan kerken in de Petrakerk. Via ook nog de Bosbeskapel kwam de echte klik dus uiteindelijk in en met de Abdijkerk. Het idee ambtsdrager te worden kwam bij mij op toen ik in 2013 betrokken was bij het voorbereiden van de kerstnachtdienst in de Grote Kerk. Daar liet ik mij voor het eerst ontvallen dat ik wel diaken wilde worden. Ik denk dat dat toen is blijven hangen. En nu ben ik tien jaar diaken in de Abdijkerk geweest.’

En nu? Ga je verder met een andere taak in de kerk?

‘Niet in de kerk. Ik ben 73 jaar. Het is goed dat jongere mensen met nieuwe ideeën tot het kerkbestuur toetreden, bijvoorbeeld als diaken, en dat zij dan met alle ambtsdragers de taken onderling goed verdelen.’

Je nieuwe vrijwilligerswerk, zie je hierbij raakvlakken met ‘dienstbaar (= diaken) zijn’?

Alweer enige tijd ondersteun ik via de vakbond mensen in de Ziektewet die door het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) worden uitgenodigd voor een WIA-uitkering (Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen). Ik bereid met hen het gesprek voor met de verzekeringsarts en met de arbeidsdeskundige van het UWV. Het geeft deze mensen zelfvertrouwen bij deze voor hun inkomen zo belangrijke gesprekken.

Je bent al geruime tijd met pensioen, wat heb je gedaan in je arbeidzame leven?

‘Binnengekomen bij het ministerie van VROM als planoloog heb ik gedurende bijna veertig jaar op het terrein van de ruimtelijke ordening leuk en inspirerend gewerkt. Ik was daar onder meer enige tijd beleidssecretaris van het overleg van de minister met de koepelorganisaties van provincies en gemeenten.’

Welke taken zijn voor jou als diaken het meest prominent, relevant geweest?

‘In de tien jaar als diaken ben ik acht jaar lid geweest van de Algemene Kerkenraad (AK), een bijzonder en aansprekend onderdeel van het diaken zijn. Zeker toen de Protestantse Kerk Den Haag in 2018 besloot een kerkasiel te starten voor een uitgeprocedeerd gezin uit Armenië. Concreet betrof dit een doorlopende kerkdienst, ‘de klok rond’, in de Bethelkapel. Zelf ben ik daarbij ook een aantal keren in de dienst voorgegaan. Daarnaast heb ik als lid van het moderamen AK deelgenomen aan een aantal beroepingscommissies voor nieuwe predikanten.’

Waarom stop je dan?

'Het heeft te maken met het tijdsbeslag. Dit hangt samen met het besluit van circa twee jaar geleden in de Abdijkerk dat permanent twee diakenen per dienst nodig waren; volgens mij is dit in geen andere kerk in Den Haag het geval. Vergeleken met één diaken per dienst betekent dit veel ingeroosterd worden. Dat werd mij te veel.'

Laatste vraag: waarom zou iemand diaken moeten worden?

'Ik denk hierbij vooral aan aspecten als dienstbaarheid en zinvol bezig zijn: het gaat over betrokkenheid bij het wel en wee van gemeenteleden in de kerk, maar ook daarbuiten, onder andere in een project als LichtDelen. Het is fijn en inspirerend werk.'

Michiel van Butselaar